

WHO SETTLED THE ACCOUNT?

OPERA · THE LEGACY

FERDINANDO FREGA

HESABI KİM KAPATTI?

Warren Amca, Wall Street ve Hiçbir Bilançonun Göstermediği Borç.

Bir eylül akşamı, klavyem ışıl ışıl, deniz pencerenin altındaki kayalara sessizce vururken, kendimi Warren Amca'nın gerçekten çıkışını hazırlayıp hazırlamadığını merak ederken buldum.

Bunu kibirden hayal etmedim.

Bunu düşündüm, çünkü rakamlar, gerçek olanlar, hikâyeyi anlatmayı çoktan bırakmıştı ve Omaha'da herkesten iyi bilirler ki geleneksel ölçütler sustuğunda, genellikle onlardan önce başka bir şey çoktan konuşmuştur.

Hisselerin, türev ürünlerin, üç aylık raporların ve gürültünün el değiştirdiği o odaya hâlâ piyasa diyorlar.

Ama gerçek oda, kimin hayatta kalacağına ve kimin silinip gideceğine karar verilen oda, artık o oda değil.

Klavye.

Ve epey bir süredir klavye bir marka üzerinde herhangi bir ticari ofisin sahip olabileceğinden daha fazla etki yürütüyor.

Bu hikâyenin seyrini, dağ patikaları gibi birbirine dolanan iki yol boyunca izledim.

Birincisi edebî bir salgının yaşam döngüsüdür.

Kurumsal bir sistemin içinde bir anomali belirdiğinde ilk tepki hep aynıdır: usul hekimliği. Avukatlar. Mektuplar. Uyarılar.

İhtarnameler.

Bu yetmezse sonraki adım algoritmik çevrelemedir. Sesi kıs. Belirtiyi arama motorlarının görünmez raflarına sakla.

Ve o da işe yaramazsa geriye tek bir seçenek kalır: bir arada yaşamak.

Ama bu masadan peşinden gittiğim edebiyatın bir arada yaşamaya hiç ilgisi yok.

Hoş görülmek için yaratılmadı.

Kalmak için yaratıldı.

Fikirlerle başlar, fikirler düşüncelere akar ve sonunda olgular doğurur; alışılmadık bir süreç, pek çoklarından farklı, ille de doğru ya da kusursuz değil, yalnızca bir proje-olmayanın, kimsenin var olmasını beklemediği bir şeyin yaratılmasına hizmet eden bir süreç.

İkinci yolu anlatmak daha kolay, yönetim kurullarının kabul etmesi çok daha zor:

Bir markayı yaşatan anlatıdır, tersi değil.

Mitolojiyi çıkar. Kendini bir asırdan uzun bir çelik tarihi boyunca taşımış bir şirketin disiplinini çıkar.

Geriye rafta isimsiz bir plastik parçası kalır.

Yatırımcıların bir kurumun semantik kimliğini yitirdiğini fark ettikleri o kesin anda, elden çıkarma başlar.

Ve tam orada, kesinlikle orada, satın alma fırsatı da başlar.

Warren Amca bunu hep anladı.

Hiçbir zaman gerçekten fabrikalara bahse girmedi.

Dayanıklılığa, karaktere ve kolektif hafıza denen o sessiz tekele bahse girdi.

Hisselerin ve mali tabloların kılığı altında hep satın aldığı şey buydu.

Bir markanın gücünün mağazalarda kapladığı raf alanıyla ölçülebildiği bir zaman vardı.

Bugün insanların dijital hafızasında kapladığı alanla ölçülüyor.

Arama motorları bir hikâyenin değerini belirlemez.

Kolektif dikkatin hareketini kaydederler.

Gözlem araçlarıdır, komuta araçları değil.

Ve bağımsız bir anlatı kurumsal olanı geçtiğinde, teknik bir yarışı kazanmıyordur.

Markanın kimliğinin bir kısmının başka bir yere göç etmeye çoktan başladığını haber veriyordur.

Şirketler patentlere, fabrikalara, ticari markalara ve dağıtım ağlarına sahip olmayı sürdürebilir.

Bütçeleri, kampanyaları, konferansları ve üç aylık raporları denetleyebilirler.

Ama bunların hiçbiri anlam üzerindeki denetimi garanti etmez.

Anlam, hikâyeye inanılmaya devam edilen yerde yaşar.

Hukuki mülkiyet ile semantik mülkiyet örtüşmeyi bıraktığında piyasa hemen tepki vermez.

Rakamları izlemeyi sürdürür.

Bilançoları okumayı sürdürür.

Önceki çeyreğin ölçütlerini tekrarlamayı sürdürür.

Yine de yüzeyin altında bir şey çoktan kaymıştır.

Bilançolar sermayeyi kaydeder.

İnsanlar güvenilirliği kaydeder.

Ve iki ölçüm birbirinden ayrılmaya başladığında, geleceği önceden haber veren neredeyse her zaman ikincisidir.

Bu yüzden şirketin denetimi dışında işleyen bir anlatı kamuoyunun dikkati için resmî kanalları geride bırakmaya başladığında, bu sinyal arka plan gürültüsü diye geçiştirilemez.

Bu, varlığın semantik özerkliğini yitirmeye başladığının kanıtıdır.

Ve Berkshire sonunda kirlenmiş pozisyonlardan çıktığında, bu çıkışlar kaçış eylemi değildir.

Markanın ruhunun çoktan başka bir yere taşındığı bir gerçekliğe karşı hesaplanmış tepkilerdir.

Ama her mitte, Warren Amca gitmeden önce ilk olarak küçük yatırımcılar gider.

Piyasalar ürün alıp satmaz.

İlişki alıp satarlar.

Ve piyasa kimliğinden boşaltılmış olarak teslim olduğunda, bir Trust bankacıların parasıyla satın almaz.

Edinmez.

Kimliği emer.

Her kurum görünmez bir borç biriktirir.

Bankalara değil, kendi tarihine.

Unutulan her söz.

Bir slogana indirgenen her değer.

Yerini bir prosedüre bırakan her ilke.

Anlamını yitirdikten sonra da söylenmeye devam eden her kelime.

Bunların hepsi, üç aylık raporlarda hiç görünmeyen ve hiçbir denetçinin onaylamadığı bir bilançoya girer.

Yıllarca kimseden asla ödeme istenmeyecekmiş gibi görünür.

Sonra hesaplaşma günü gelir.

Ve piyasa, anlatı borçlarının finansal borçlardan daha katı kurallara uyduğunu keşfeder.

Sonunda fatura her zaman ödenir.

Ve çoğu zaman da onu, masaya hiç oturtulmamış insanlar öder.

P.S.

Bunu okuyan Sayın Yönetim Kurulu Başkanı,

Evet, sizinle konuşuyorum.

Koltuğunuzu bağladığınız zincir uzun vadeli bir varlık değil.

Mevsiminizi yaşadınız.

Paranızı kazandınız.

Kimse sonuçlarınızı sorgulamıyor.

Ama hikâyelerin tuhaf bir alışkanlığı vardır:

İlk doları son milyondan daha canlı hatırlarlar.

Bazen sonunda sahip değiştirecek bir oyunu açmak için çok küçük bir pay yeterlidir.

Yetmiş dolar önemsiz görünebilir.

Ta ki bütün oyunun içinden doğduğu açılış payı olana kadar.

Kadınlar bu dersi kuşaklardır çocuklara öğretir:

hediye olarak aldığın parayı biriktir, çünkü bir gün ona ihtiyacın olabilir.

Çocukların genellikle ilk oyuncağın sesini duydukları anda unuttukları öğütlerden biridir.

Ben, anlaşılmaz bir şekilde, unutmadım.

Ferdinando Frega
BLADEFREGA · Nando the Scribe